

TIEDOTE 4.9.2023
julkaisuvapaa heti

Proosan vahva Botnia-vuosi

Seitsemättä kertaa jaettavan Botnia-kirjallisuuspalkinnon ehdokkaat on nimetty. Tänä vuonna ehdokasasettelussa nousi vahvasti esille proosa, mutta muutkaan kirjallisuuden lajit eivät jääneet varjoon. Teokset esitellään ja ehdokkaat kukitetaan lauantaina 9.9. klo 13 Valveen Paljetti -kahvilassa (Hallituskatu 7, Oulu). Tilaisuus on osa Uusi kirjallisuusfestivaali -tapahtumaa ja sinne on vapaa pääsy.

Ehdokkaat ovat:

Johanna Hulkko: *Onnenpäiviä*, Atena (2023)

Laura Juntunen: *Subutex-kaupungin kasvatit*, Into (2022)

Silja Kejonen: *Äiti ja sylikoira*, Gummerus (2023)

Tommi Kinnunen: *Pimeät kuut*, WSOY (2022)

Riikka Pulkkinen: *Lumo*, Otava (2022)

Jenni Räinen: *Suo muistaa*, Gummerus (2022)

Pauliina Vanhatalo: *Vastuulliset*, Tammi (2022)

Miila Westin: *Loputon talvi. Myyttiset 1*, S&S (2023)

15 000 euron arvoinen Botnia on palkintona poikkeuksellinen: ehdolle voidaan hyväksyä mitä tahansa kirjallisuudenlajia edustava kaupallisen kustantamon julkaisema teos. Lisäksi kielirajausta ei ole – riittää, että tekijä asuu Pohjois-Pohjanmaalla tai on kotoisin sieltä.

Palkintoraadin puheenjohtaja, kirjallisuudentutkija ja journalismin yliopettaja **Satu Koho** toteaa ehdokkaiksi nimetyistä teoksista:

"Sääntöjen mukaan monilajista Botnia-kirjallisuuspalkintoa voi tavoitella enintään kahdeksan teosta. Raadin tehtävä ei taaskaan ollut helppo, sillä hienoja tarjokkaita piti jättää ehdokaslistan ulkopuolelle. Mieluista tehtävä toki oli! Esimerkiksi alueen oma ääni erottui monissa teoksissa, ja tämän nostivat esiin etenkin raatimme ei-täkäläiset jäsenet. Tällä kertaa kyseessä oli erityisesti proosan vuosi, mutta myös muiden lajien joukosta löytyi helmiä. Lähes vuoden kestäneen lukuurakan sekä perusteellisen puntaroinnin ja keskustelun jälkeen raatimme päätyi varsin yksimielisesti kahdeksaan teokseen, jotka kilpailevat Botniasta. Kyseessä on upea ja monipuolinen kattaus pohjoista kirjallisuutta, jota on syytä hehkuttaa ja juhlistaa!"

Botnia-raadin jäsenet ovat:

kirjallisuudentutkija, journalismin yliopettaja **Satu Koho**, Jyväskylän yliopisto / Oulun ammattikorkeakoulu (raadin puheenjohtaja)

FM, toimittaja **Pia Kaitasuo**

kirjabloggaaja **Simo Sahlman**, Lukupino

kirjallisuudentutkija **Hanna-Leena Määttä**, Jyväskylän yliopisto

kirjastonhoitaja **Hanna Jarva**, Oulun kaupunginkirjasto

kriitikko, oppikirjailija **Aleksis Salusjärvi**

kirjailija **Sirpa Kähkönen**

Botnia-kirjallisuuspalkinnon perustaja on Oulun kirjailijaseura ry. Palkintosumma on 15 000 euroa. Sen lahjoittavat Oulun kaupunki, Osuuskauppa Arina ja Hätälä. Kilpailun yhteistyökumppaneita ovat Suomalainen Kirjakauppa, Oulun Energia, Hätälä ja Booky.fi. Botnia-voittaja nimetään lokakuussa.

Lisätietoja palkinnosta antaa Oulun kirjailijaseura ry:n puheenjohtaja **Antti Leikas**, p. 040 5666 862 ja Botnia-raadin puheenjohtaja **Satu Koho**, p. 044 983 1522.

Raadin luonnehdinnat ehdokkaista

Johanna Hulkko: *Onnenpäiviä*

Raksilan kaupunginosan piipuista kohoavat savut ovat pakkasessa luotisuorat. Sen sijaan **Johanna Hulkon** *Onnenpäiviä*-romaanin päähenkilön maailmassa liian moni asia on kiemurassa.

Esimerkiksi se, miten aikuisten käytös ja puheet ovat ristiriidassa ja millaisin kulissein elämää eletään, muodostavat hänen mielessään hämmentäviä kuvia. Erityisen ansiokasta teoksessa onkin pienen tytön näkökulma, sillä tämän ikäisen maailma ei usein ole romaanin keskiössä.

Onnenpäiviä on myös onnistunutta ajankuvaa Oulun joulukuusta 1970-luvun puolivälin tienoilla. Oulun lähivuosisikymmeniä soisi kuvattavan fiktion keinoin enemmän, ja Hulkko antaakin muille esimerkin, josta kouluvihkoon saisi kiitettävän merkin ja kiiltokuvan.

Hulkon romaani on myös osuva kuvaus tyttöjen välisten suhteiden dynamiikasta. Tarina näyttää kaunistelematta, miten raakaa ja raakuudelle altistavaa se voi pahimmillaan olla. *Onnenpäiviä* menee ihon alle. Se jättää lukijaan varjon: 10-vuotiaan tytön hahmon. Niin vaikuttava se on.

Laura Juntunen: *Subutex-kaupungin kasvatit*

Laura Juntusen tietokirjaksi luokiteltu esikoisteos tulee lähelle ja astuu sisään kipeään aiheensa, jolta moni mieluusti sulkee silmänsä. Tällaisesta näkökulmasta ei ole kovin paljon tuotettu kirjallisuutta. Raaheen sijoittuvan *Subutex-kaupungin kasvatit* -kirjan syntyminen on selvästikin vaatinut Henkaksi nimetyn päähenkilön ja kirjoittaja Juntusen poikkeuksellista ja molemminpuoliseen luottamukseen perustuvaa yhteistyötä. Lopputulos teksteineen ja valokuvineen on tärkeä ja vaikuttava.

Elävä ja eleetön teos onnistuu sukeltamaan Henkan ja muiden huumeidenkäyttäjien ja syrjäytyneiden – vai syrjäytettyjen? – kovalakiseen maailmaan mutta myös avaamaan tätä ”varjolyhteiskuntaa” lukijalle erittäin tarkkanäköisesti ja ajatuksia herättävästi, ilman että siitä jäisi tirkistelyn maku.

Silja Kejonen: *Äiti ja sylikoira*

Silja Kejosen runokokoelma *Äiti ja sylikoira* leikkii kielellä ja kesken leikin solahtaa pelottaviin syvyyksiin. Osansa saavat niin sovelluksia lataavat teinit, Barbiet, kuorivat nilkkasukat kuin veriset myytitkin. Äitiyden syvin tragedia: lapsi tarvitsee läheisyyttä elääkseen mutta samalla vaatii etäisyyttä tullakseen omaksi itsekseen. Jokainen ihminen on syntynyt naisesta, ja tätä ei äiti koskaan saa anteeksi.

Runokokoelman äiti kahlaa mainosten tiheiköissä, vahtii teini-ikäistä, hoivaa koira. Vai onko keskeishenkilö itse sekä äiti että sylikoira? Yhtä aikaa myyttinen Suuri Äiti ja vaaraton puudeli. Äidin tarve läheisyyteen ei poistu, kun lapsi kasvaa. Sylikoira on äidin tunteman kaipuun tiivistymä ja äidin kesy puoli. Teos keskustelelee myös **Anton Tshehovin** kuuluisan novellin *Nainen ja sylikoira* kanssa. Ihmisen ja eläimen yhdessäolo, pienen koiran toveruus, on paitsi kirjallinen viittaus myös moderni vertauskuva lajien välisestä yhteydestä.

Kejosen runoudessa on myyttisiä repeämiä ja olemassaolon kuiluja. Mutta se on myös hauskaa ja maukasta. Kokoelma kysyy: miten ihminen, joka on äitinsä tytär, osaa olla tyttärensä äiti, ja miten madonna voi yhtä aikaa olla pyhimys ja poptähti.

Tommi Kinnunen: Pimeät kuut

”Ei tästä elämästä kukaan selviä ehjänä. Ainoa mistä voi yllättyä, on se, millä tavalla kukakin menee rikki”, miettii Elna Suorajärvi, **Tommi Kinnusen** *Pimeät kuut* -romaanin minäkertoja. Ja rikkihän Elna alkaa olla, niin sisältä kuin ulkoa.

Elna on kansankynttilä, jonka liekki ei enää jaksaa loistaa. Miksi loistaisikaan? Pitkän työuran tehneelle opettajattarelle on suotu vuoden pesti syrjäseudulta, supistetun kansakoulun ainoana opettajana. Elna keksii luovia ja lukijaa hykerryttäviä ratkaisuja rakentaessaan homeisesta parakista säällistä koulua. Kun koulupäivä on ohi, koittaa ilottoman itsetutkistelun aika.

Pimeät kuut on henkilö- ja miljöökuvaukseltaan sekä kielellisiltä ansioiltaan kinnusmaisen taidokas. Kouluvuoden kanssa kuukausittain etenevän tarinan aukkoja täyttävät autenttisen oloiset kirjeet ja asiakirjat, jotka samalla elävöittävät ja rytmittävät kerrontaa tuoden siihen eri aikatasoja.

Kyseessä on tarkkanäköinen teos yksinäisyydestä, väsymisestä sekä mieliä ja koteja runtelevasta sodasta arpineen. Vaikka romaani sijoittuu menneisyyteen, sen teemat ovat ajankohtaiset.

Riikka Pulkkinen: Lumo

Riikka Pulkkinen *Lumossa* esitellään perinteinen alkuasetelma, jossa nuori tyttö löydetään kuolleena, mutta tarina ei olekaan perinteisen suoraviivainen. Sen voima piilee niissä merkityksissä, joita tyttöydelle annetaan ja siinä, miten nuo merkitykset ovat monimutkaisten valtarakenteiden alaisia.

Usean kertojan kuvaileman päähenkilön tarina hämärtyy kudelmaksiksi, josta ei ole tarkoitukseen saada täydellisesti kiinni. Identiteetit ovat häilyviä, ja niihin liittyy leikkisä etsiminen, jota Pulkkinen kuvaa tekstissään luonnollisesti ja kauniisti. Vaikka rooleihin ahtautuminen ja niistä irtautuminen kuvataan paikoin jopa väkivaltaisesti, tarinaa alleviivaavat syvä ymmärrys ja lämpö aihetta kohtaan.

Pulkkinen romaani on tarinoiden ruumiinavaus ajassa, jossa valta omien kertomusten luomiseen on vahva, mutta samalla valta tulkita kertomuksia on hajaantunut yhä laajemmalle. Noiden sepittämiemme tarinoiden lumo heijastuu Pulkkinen tarkkanäköisessä proosassa. Kirjan kauneuden ja rumuuden välinen lataus vavisuttaa.

Jenni Räinen: Suo muistaa

Jenni Räinen painava romaani *Suo muistaa* kertoo Juhosta, joka perustaa pohjoisen Suomen salomaille ekoyhteisön tavoitteenaan ennallistaa suo. Teos asettuu käännekuvaiksi **Väinö Linnan** *Pohjantähti*-trilogialle, jonka alussa sisukas torppari Jussi taivuttaa vastahakoisen suoluonnon elintilakseen. Ja niin alkaa matka kohti nykyaikaa, ikiroudan sulamista ja ilmastonmuutosta. Räinen Juho ja Linnan Jussi ovat liki kaimoja. He ovatkin kuin saman miehen variaatioita: käsivoimin unelmaansa tavoittelevia idealisteja.

Räinen näkemys yhteisön synnystä ja hajoamisesta on illuusioton. Karismaattinen Juho haluaa sitoutua aatteeseen mutta ei ihmiseen. Elämä omavaraistaloudessa osoittautuu raskaaksi toteuttaa. Idealismin kuvauksena ja ihmisyyhteisön ongelmien hahmotuksena *Suo muistaa* on ajankohtainen teos.

Romaanin kieli on kaunista, eikä kertoja herpaannu viedessään henkilöitä kohti vääjäämätöntä loppua. Heinäntekokohtaus on dramaattisuudessaan klassikkoainesta; muutaman sivun mitassa Räinen kääntää teoksen juoksun uusille urille ja näyttää, kuinka paljon ihminen mahtaa luonnon voimille.

Pauliina Vanhatalo: Vastuulliset

Pauliina Vanhatalon *Vastuulliset* on koskettava kuvaus ihmisistä Raaheksi tunnistettavassa tehdaskaupungissa meren rannalla. Romaani pysäyttää lukijansa eläytymään elämän varjosiin ja järkyttäviinkin puoliin sekä syrjästä katsovan perspektiiviin.

Kolmen näkökulmahenkilön kautta avautuu tarina ihmisistä, jotka kantavat kohtuutonta huolta, vastuuta ja syyllisyyttä läheisten traagisista kohtaloista ja asioista, joihin eivät voi vaikuttaa. Erityisen liikuttavaksi teoksessa nousee lapsen – alakouluikäisen Lennin – kokemusmaailma. Pojan elämä on vielä lapsuuden leikeissä, mutta mieltä varjostaa uudessa kodissa aiemmin tapahtunut perhesurma sekä muusikkoisän työttömyys ja masennus. Kotona äidillä ja isällä on ongelmia, ja kotia tarkkailee pelottava mies koiransa kanssa. Aikuiset eivät näe lapsen huolta, joten Lennin on toimittava itse.

Eleettömän kauniisti kirjoitettu romaani hiljentää lukijansa sen äärelle, millaisia seurauksia vastuulla ja vastuuttomuudella on.

Miila Westin: Loputon talvi

Miila Westinin sarjakuvaromaani *Loputon talvi* on *Myyttiset*-trilogian ensimmäinen osa. Aihe on ajankohtainen: ilmastonmuutoksen seurauksena talvi jatkuu vielä kesäkuussa. Loputtomaan talveen kyllästynyt 10-vuotias Eevi päätyy etsimään ratkaisua tilanteeseen ja ajautuu seikkailuun, joka vie hänet Tuonelaan asti.

Westin tuo ilmastonmuutoksen käsittelyyn uutta näkökulmaa yhdistämällä itämerensuomalaiset myytit nykyaikaan. Unohtuneet olennot heräävät henkiin kauniisti kuvitetussa teoksessa, joka tarjoaa samalla tietoa itämerensuomalaisista uskomuksista, joita kirjan loppuun koottu tiivis tietosisio tarkentaa.

Lisäsyvyyttä tarinaan tuo Eevin suuri suru vaarin kuolemasta: tärkeänä teemana on irti päästäminen. Tummista aiheistaan huolimatta tarinan keskiössä elää toivo. Loputon talvi tempaa mukaansa ja sopii selkeän kielensä vuoksi monen ikäisille lukijoille. Mielikuvitusta ruokkiva kuvitus yhdistettynä kansanperinteeseen ja maagisiin elementteihin saa lukijan suorastaan haltioitumaan.

Oulun kirjailijaseura on Oulun alueen ammattikirjailijoiden edunvalvonta- ja tukijärjestö. Sen tarkoituksena on edistää Oulun ja Pohjois-Pohjanmaan ammattikirjailijoiden työskentelymahdollisuuksia, rakentaa seudulla toimivien kirjailijoiden yhteisöä sekä ajaa alueen kirjailijoiden etuja.

Lisätietoja Oulun kirjailijaseurasta löytyy osoitteesta <http://www.oulunkirjailijaseura.fi/oulunkirjailijaseura/seura/>

Botnia-kilpailun säännöt löytyvät osoitteesta <https://www.oulunkirjailijaseura.fi/botniapalkinto>



Botnia-
kirjallisuus-
palkinto